

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16.02.2016, sp. zn. 26 Cdo 3811/2014, ECLI:CZ:NS:2016:26.CDO.3811.2014.1

Číslo: 18/2017

Právní věta: Není-li překážkou provedení exekuce (výkonu rozhodnutí) zahájení odvolacího řízení o předběžném opatření podle ustanovení § 82 odst. 2 písm. b) insolvenčního zákona, jímž insolvenční soud umožnil provedení exekuce (výkonu rozhodnutí), nemá na provedení exekuce (výkonu rozhodnutí) zpětně vliv ani takové rozhodnutí odvolacího soudu, v jehož důsledku předběžné opatření zaniklo.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 16.02.2016

Spisová značka: 26 Cdo 3811/2014

Číslo rozhodnutí: 18

Číslo sešitu: 2

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Exekuce, Insolvence, Předběžné opatření

Předpisy: § 109 odst. 1 písm. c) IZ
§ 82 odst. 2 písm. b) IZ

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud zamítl dovolání povinné proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 21. 5. 2014, sp. zn. 14 Co 224/2014.

I.

Dosavadní průběh řízení

1. Ve shora uvedené exekuci jejím provedením pověřený soudní exekutor JUDr. F. E., Exekutorský úřad Praha 7 (dále též „exekutor“), usnesením ze dne 27. 3. 2014, č. j. 151 EX 1377/12-503, udělil příklep vydražitelce S. K., s. r. o. za nejvyšší podání 1 030 000 Kč na vydražené nemovité věci – pozemky č. parc. st. 272, zastavěná plocha a nádvoří, a č. parc. 1113/171, zahrada, a budovu č.e. 101, rod. rekr., stojící na pozemku č. parc. st. 272, zapsané pro katastrální území L. u P., obec L., na listu vlastnictví č. 528 u Katastrálního úřadu pro Středočeský kraj, Katastrální pracoviště P.; stanovil současně vydražitelce lhůtu k zaplacení nejvyššího podání, na které se započítává vydražitelkou složená jistota ve výši 50 000 Kč.

2. Městský soud v Praze (dále „odvolací soud“) usnesením ze dne 21. 5. 2014, č. j. 14 Co 224/2014-556, k odvolání povinné rozhodnutí exekutora potvrdil. Za nepodstatnou označil námitku

povinné, že nebyly draženy všechny nemovité věci, které spolu tvoří funkční celek. Domnívala-li se povinná, že „exekutorem zvolený způsob exekuce postihuje její majetek v nepřiměřeném rozsahu, mohla kdykoliv v průběhu řízení podat návrh na částečné zastavení exekuce“. K námitce povinné, že exekutor neinformoval o dražbě společnost B., a. s., se sídlem v O., odvolací soud poznamenal, že uvedené společnosti byla dražební vyhláška řádně doručena. Povinná sice podala insolvenční návrh spojený s návrhem na své oddlužení, zveřejněný v insolvenčním rejstříku dne 26. 3. 2014 v 10:41 hodin, ale insolvenční soud (Městský soud v Praze) předběžným opatřením, které vydal podle § 82 odst. 1 písm. c) [správně má být „odst. 2 písm. b)“] zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení, ve znění pozdějších předpisů, (dále „insolvenční zákon“), umožnil exekutorovi provést nařízenou exekuci s omezením, že výtěžek dosažený zpeněžením nemovitostí povinné bude do právní moci rozhodnutí o úpadku deponován na účtu exekutora. Bylo-li uvedené předběžné opatření účinné zveřejněním v insolvenčním rejstříku dne 27. 3. 2014 v 9:01 hodin, nedošlo provedením dražby, zahájené téhož dne v 10:00 hodin, k porušení zákona.

II.

Dovolání a vyjádření k němu

3. Rozhodnutí odvolacího soudu napadla povinná dovoláním, v němž předpoklad přípustnosti vymezila tak, že „napadeným usnesením byla řešena právní otázka, která nebyla v rozhodování odvolacího soudu dosud řešena“. Odvolací soud věc posoudil nesprávně v tom, že pozemek č. parc. 1113/478, ostatní plocha, v katastrálním území L. u P., tvoří s vydraženými nemovitostmi funkční celek (pouze přes něj se lze dostat na ostatní pozemky a mít přístup ke stavbě), ale přesto nebyl předmětem exekutorského zástavního práva, předmětem ocenění ani předmětem dražby; tím exekutor zasáhl do vlastnického práva dovolatelky. Za situace, kdy dovolatelka sama na sebe podala insolvenční návrh a kdy předběžné opatření, na základě něhož bylo možno provést nařízenou dražbu i poté, co nastaly účinky zahájení insolvenčního řízení (§ 109 insolvenčního zákona), bylo následně změněno tak, že se návrh na vydání předběžného opatření zamítá, nebyla dražba provedena v souladu s platným právem, a „proto nemůže vyvolat právní účinky, tedy nabytí vlastnického práva vydražitelem“. Pro úplnost dovolatelka opakovala, že ocenění jejích nemovitostí nebylo řádně provedeno (bylo nízké) a že jednomu ze zájemců o dražbu (B., a. s.), který mohl nabídnout mnohem vyšší cenu, byla účast na dražbě znemožněna, neboť jej exekutor o místu a čase dražebního jednání neinformoval. Povinná má k nemovitostem silné citové pouto (bydleli zde její rodiče i prarodiče, v současnosti nemovitosti užívají krom dovolatelky dva synové s rodinami). Žádá o přiznání odkladného účinku podání dovolání a navrhuje zrušení napadeného usnesení a vrácení věci Městskému soudu v Praze k novému projednání.

III.

Přípustnost dovolání

4. Nejvyšší soud dovolání projednal a rozhodl o něm podle zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném od 1. 1. 2013 do 31. 12. 2013 – dále „o. s. ř.“ (srov. část první, čl. II., bod 7. zákona č. 404/2012 Sb. a část první, čl. II., bod 2. zákona č. 293/2013 Sb.). Po zjištění, že dovolání proti pravomocnému usnesení odvolacího soudu bylo podáno k tomu legitimovanou osobou (účastnicí exekučního řízení – § 36 odst. 1 zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti /exekuční řád/ a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, dále „ex. řád“) ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o. s. ř. a že směřuje proti rozhodnutí, do něhož je dovolání přípustné podle § 237 o. s. ř., neboť napadené usnesení závisí na vyřešení právní otázky, která v rozhodování odvolacího soudu dosud nebyla vyřešena (a to zda lze v exekučním /vykonávacím/ řízení vydražiteli odepřít udělení příklepu dražby, jestliže účinky předběžného opatření podle § 82 odst. 2 písm. b/ insolvenčního zákona, jímž insolvenční soud umožnil soudnímu exekutorovi dražbu provést, zanikly poté, co byl příklep udělen), odvolací soud přezkoumal napadené usnesení ve smyslu § 242 o. s. ř. bez nařízení jednání (§ 243 odst. 1 věta první o. s. ř.) se závěrem, že dovolání není opodstatněné.

IV. Důvodnost dovolání

5. Podle ustanovení § 82 insolvenčního zákona předběžné opatření v insolvenčním řízení může insolvenční soud nařídit i bez návrhu, nestanoví-li zákon jinak. Navrhovatel předběžného opatření, které by insolvenční soud mohl nařídit i bez návrhu, není povinen složit jistotu. Povinnost složit jistotu jako navrhovatel předběžného opatření nemá dlužník (odstavec 1). Předběžným opatřením může insolvenční soud v době do rozhodnutí o insolvenčním návrhu také omezit z důvodů hodných zvláštního zřetele způsobem stanoveným v předběžném opatření některý z účinků spojených se zahájením insolvenčního řízení uvedených v § 109 odst. 1 písm. b) a c), neodporuje-li to společnému zájmu věřitelů [odstavec 2 písm. b)]. Rozhodnutí o návrhu na předběžné opatření podle odstavce 2 písm. b) nebo c) doručí insolvenční soud do vlastních rukou dlužníkovi, insolvenčnímu správci, osobě, která takový návrh podala, a insolvenčnímu navrhovateli. Předběžné opatření podle odstavce 3 doručí insolvenční soud do vlastních rukou dlužníkovi, insolvenčnímu správci, osobě, která takový návrh podala, a v případě, že se předběžné opatření vztahuje na pohledávky jednotlivých věřitelů, i těmto věřitelům. Jestliže insolvenční soud nenařídí předběžné opatření, doručí rozhodnutí o návrhu na předběžné opatření podle odstavce 3 zvlášť dlužníku, insolvenčnímu správci a osobě, která takový návrh podala (odstavec 5).

Podle ustanovení § 89 insolvenčního zákona, není-li dále stanoveno jinak, rozhodnutí insolvenčního soudu vydaná v insolvenčním řízení jsou účinná okamžikem jejich zveřejnění v insolvenčním rejstříku (odstavec 1). Rozhodnutí vydaná v insolvenčním řízení v průběhu jednání nebo hned po skončení jednání jsou proti všem účastníkům insolvenčního řízení a insolvenčnímu správci účinná, jakmile jsou vyhlášena účastníkům a insolvenčnímu správci, kteří byli při jednání přítomni; rozhodnutí ve věci samé jsou v takovém případě proti všem účastníkům insolvenčního řízení a insolvenčnímu správci účinná, jakmile je insolvenční soud vyhlásí veřejně (odstavec 2). Ukládá-li zákon insolvenčnímu soudu zveřejnit rozhodnutí podle odstavce 2 v insolvenčním rejstříku, učiní tak nejpozději do konce pracovního dne nejbližší následujícího po dni jednání, při kterém bylo rozhodnutí vyhlášeno. Namísto úplného znění vyhlášeného rozhodnutí lze takto zveřejnit vhodně zkrácené znění rozhodnutí. Zkrácené znění rozhodnutí zpravidla neobsahuje odůvodnění. Povinnost zveřejnit v insolvenčním rejstříku úplné znění vyhlášeného rozhodnutí neprodleně poté, co bude vyhotoveno písemně, tím není dotčena. Účinky rozhodnutí podle odstavce 2 nastávají již zveřejněním jeho zkráceného znění v insolvenčním rejstříku; takové zveřejnění však nemá účinky doručení rozhodnutí (odstavec 3).

Podle ustanovení § 109 odst. 1 písm. c) insolvenčního zákona se zahájením insolvenčního řízení se spojují tyto účinky: (...) výkon rozhodnutí či exekuci, která by postihovala majetek ve vlastnictví dlužníka, jakož i jiný majetek, který náleží do majetkové podstaty, lze nařídit nebo zahájit, nelze jej však provést. Pro pohledávky za majetkovou podstatou (§ 168) a pohledávky jim na roveň postavené (§ 169) však lze provést nebo vést výkon rozhodnutí či exekuci, která by postihovala majetek náležející do majetkové podstaty dlužníka, na základě rozhodnutí insolvenčního soudu vydaného podle § 203 odst. 5 a s omezeními tímto rozhodnutím založenými. Není-li dále stanoveno jinak, výkon rozhodnutí nebo exekuce se i nadále nařizuje nebo zahajuje a provádí proti povinnému.

Podle ustanovení § 7 insolvenčního zákona, nestanoví-li tento zákon jinak nebo není-li takový postup v rozporu se zásadami, na kterých spočívá insolvenční řízení, použijí se pro insolvenční řízení a pro incidenční spory přiměřeně ustanovení občanského soudního řádu týkající se sporného řízení, a není-li to možné, ustanovení zákona o zvláštních řízeních soudních; ustanovení týkající se výkonu rozhodnutí nebo exekuce se však použijí přiměřeně jen tehdy, jestliže na ně tento zákon odkazuje.

6. Nejvyšší soud na základě shora citovaných ustanovení insolvenčního zákona v usnesení ze dne 31. 8. 2015, sp. zn. [29 Cdo 2233/2015](#), řešil otázku, zda lze provést dražbu a udělit příklep dříve, než předběžné opatření, jímž insolvenční soud podle § 82 odst. 2 písm. b) insolvenčního zákona umožnil

soudnímu exekutorovi provést dražbu, nabylo právní moci. Dospěl ke kladnému závěru a vysvětlil, že „účinky rozhodnutí insolvenčního soudu o předběžném opatření podle ustanovení § 82 odst. 2 písm. b) insolvenčního zákona nastávají okamžikem jeho zveřejnění v insolvenčním rejstříku (§ 89 odst. 1 insolvenčního zákona). Doručení takového rozhodnutí zvláštním způsobem (§ 75 a § 82 odst. 4 insolvenčního zákona) pak má (...) význam pro počátek běhu lhůty k podání (řádného) opravného prostředku (odvolání). Naopak představa dovolatele, podle níž by možnost soudního exekutora provést pravomocně nařízenou exekuci (...) byla vázána (až) na právní moc usnesení o předběžném opatření, by efektivitu předběžného opatření insolvenčního soudu výrazně eliminovala“.

7. Z uvedené judikatury dovolacího soudu nutně vyplývá, že podání odvolání (opravného prostředku) proti usnesení insolvenčního soudu o předběžném opatření podle ustanovení § 82 odst. 2 písm. b) insolvenčního zákona nemá ve vztahu k předběžným opatřením umožněnému provedení exekuce (výkonu rozhodnutí) suspenzivní účinek. Není-li překážkou provedení exekuce (výkonu rozhodnutí) zahájení odvolacího řízení o posuzovaném předběžném opatření, nemůže mít na provedení exekuce či výkonu rozhodnutí (v posuzované věci na účinky pravomocně uděleného příklepu v dražbě nemovitosti) zpětně vliv ani výsledek odvolacího řízení, tedy i takového rozhodnutí odvolacího soudu, v důsledku něhož předběžné opatření zaniklo. Uvedený závěr dovolacího soudu bere v úvahu rovněž legitimní očekávání vydražitele, jehož právní jistotu v těchto souvislostech nelze opomenout.

8. V projednávané věci odvolací soud vyšel z toho (a dovolatelka následně specifikované skutečnosti nezpochybňovala), že insolvenční řízení bylo návrhem povinné zahájeno dne 26. 3. 2014 v 10:41 hodin sice před provedením elektronické dražby, konané dne 27. 3. 2014 od 10:00 hodin, avšak před provedením uvedené dražby rovněž nastaly účinky insolvenčním soudem nařízeného předběžného opatření (usnesení Městského soudu v Praze ze dne 26. 3. 2014, č. j. MSPH 79 INS 8298/2014-A-7, zveřejněného v insolvenčním rejstříku dne 27. 3. 2014 v 9:01 hodin), umožňujícího soudnímu exekutorovi JUDr. F. E., Exekutorský úřad P., dražbu provést. Jestliže exekutorovi za daného stavu nic nebránilo v realizaci exekuce, nelze pravomocně udělenému příklepu „dodatečně“ odepřít právní účinky, ačkoli předběžné opatření změnil Vrchní soud jako soud odvolací usnesením ze dne 5. 6. 2014, č. j. 2 VSPH 1027/2014-A-23, tak, že návrh na nařízení předběžného opatření zamítl, a přetrvaly i účinky zahájeného insolvenčního řízení vůči dovolatelce (usnesením ze dne 3. 7. 2014, č. j. MSPH 79 INS 8298/2014-B-10, Městský soud v Praze schválil oddlužení povinné).

9. Nedůvodné jsou i námitky dovolatelky ohledně výše určené ceny vydražených nemovitostí s možností dosažení lepšího výtěžku dražby (při neúčasti jednoho z údajných zájemců o dražbu) a neúplnosti funkčního celku nemovitostí, které se týkají jiných (předchozích) fází exekučního řízení (nařízení exekuce a určení ceny nemovitosti a jejího příslušenství) a které již při rozhodování o udělení příklepu nelze přezkoumávat, neboť v této fázi je exekuční soud rozsahem postižených věcí a určením jejich ceny vázán (viz § 355 a násl. o. s. ř., § 47 a násl. ex. řádu, § 336a o. s. ř., § 66 odst. 5 a § 69 ex. řádu – srov. dále např. důvody usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 11. 2014, sp. zn. [30 Cdo 3717/2013](#), uveřejněného pod č. 42/2015 Sb. rozh. obč.).

10. Protože žádné jiné vady, k nimž v případě přípustného dovolání dovolací soud přihlédne z úřední povinnosti (§ 242 odst. 3 o. s. ř.), nebyly namítány ani neplynou z obsahu spisu, a protože rozhodné právní posouzení věci odvolacím soudem je správné, Nejvyšší soud dovolání povinné podle ustanovení § 243d písm. a) o. s. ř. zamítl.

11. O náhradě nákladů dovolacího řízení se rozhoduje ve zvláštním režimu (§ 87 a násl. ex. řádu).

12. S přihlédnutím k výsledku dovolacího řízení není návrh povinné na odklad vykonatelnosti napadeného usnesení důvodný, přičemž dovolací soud v tomto případě nevydává zvláštní zamítavé rozhodnutí (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. 11. 2005, sp. zn. [20 Cdo 873/2005](#)).